

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VIII.

CELOVEC, PETEK, 24. JULIJ 1953

ŠTEV. 36 (587)

Medsebojna prizadevanja Avstrije in Jugoslavije so dragocen činitelj miru

Na prvem mestu so jugoslovanski časopisi minulo soboto objavili izjavo, ki jo je dal državni tajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu dr. Bruno Kreisky dunajskemu dopisniku Tanjuga. Omenjeno izjavo je dr. Kreisky podal v zvezi z nameravanim obiskom državnega sekretarja za zunanje zadeve FLRJ Koče Popoviča Avstriji. Med drugim je dejal:

„Smatramo lahko, da je bil dosedanji razvoj odnošajev med Avstrijo in Jugoslavijo zelo ugoden. Še več, to dejstvo lahko štejejo med tiste dogodke v povojnem življenju naše države, ki nas najbolj veselijo. Dejstvo, da obe naši državi iz leta v leto in iz meseca v mesec postopno izboljšujeta svoje medsebojne politične

odnošaje, moramo pozdraviti tudi s stališča mednarodne politike“.

Govorec o razvoju gospodarskih in kulturnih odnosov med obema državama, je dr. Kreisky poudaril, da se zlasti na teh področjih medseboj lahko zelo izpolnjujeta in da je Avstrija na poglabitvi teh odnosov zelo zainteresirana. Glede problemov, ki obstoje med Avstrijo in Jugoslavijo še nereseni, pa je izjavil, da so med sosednimi državami vedno stvari, ki jih je treba razčistiti: „Kar zadeva nerešena vprašanja med našima državama, si ne morem misliti, da bi jih ne mogli rešiti tako, kot je bilo rešenih že mnogo težavnejših problemov. Prav razgo-

vori z g. Popovičem bodo lahko doprinesli k rešitvi in razčiščenju takih vprašanj.“

„Rad bi še naglasil“, je dejal na koncu avstrijski državni tajnik v zunanjem ministrstvu, „da medsebojna prizadevanja naših dveh držav predstavljajo tudi dragocen činitelj miru. V tem svetu nasprotij ne odloča o miru samo moč bataljonov in orožja, marveč odločajo o njem predvsem družbeni pogoji in končno bo povsod zmigala tista državna oblika, ki ji bo uspelo zadovoljivo rešiti družbene probleme.“

To je bila prva izjava, ki jo je dr. Kreisky dal inozemskemu novinarju, odkar je prevzel posle državnega tajnika v avstrijskem zunanjem ministrstvu.

Gospa Roosevelt v Jugoslaviji in Avstriji

Dva tedna, to je od 6. do 21. julija, se je mudila vdova bivšega predsednika ZDA, gospa Eleonora Roosevelt na obisku v Jugoslaviji. Potovala je iz Beograda po ljudskih republikah in si ogledala razvoj novih industrijskih središč ter kmetijske delovne zadruge. Obiskala je med drugim tudi grob neznanega vojaka na Avali, Sarajevo, Dubrovnik, Zagreb, Reko, Opatijo, Pulj in Ljubljano. Dva dni je bila gost maršala Tita na Brionih.

Ko je gospa Roosevelt prispela v Zagreb, je izjavila, da ni prišla v Jugoslavijo z nekim naprej utvarjenim mnenjem, marveč je prišla odprtih oči in z velikim zanimanjem. Močno jo je presenetil gospodarski napredek in je nanjo napravilo največje vtis delavsko samoupravljanje, ki se je, kakor je lahko sama videla, dobro obneslo. V Opatiji je izjavila novinarju: „Na vašo deželo so obrnjeni pogledi vsega človeštva, zlasti zato, ker je vaša dežela med železno zaveso in zapadnim svetom. Vi ste svetu pokazali toliko novega in od Jugoslovancev se vsi narodi lahko veliko nauče. Zlasti danes!“ Na tiskovni konferenci v Ljubljani pa je dejala med drugim, da se je med svojim bivanjem v Jugoslaviji lahko prepričala o zelo razvitih demokratičnih svoboščinah v tej socialistični državi.

Iz Jugoslavije je gospa Roosevelt v torek odpotovala v Graz in od tam še isti dan naprej na Dunaj. V Avstriji se bo zadržala do danes. Po lastni izjavi hoče spoznati, v kolikor ji je pač ob kratkem bivanju mogoče, ljudi in deželo Avstrije. Njen naslednji cilj je London, od tam gre še v Pariz in nato se misli vrniti domov, kjer bo naprej delovala v okviru Organizacije združenih narodov.

Visoka demokratičnost v MLO Ljubljane

Na seji obeh zborov, mestnega in zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora Ljubljane v petek minulega tedna je dosedanji predsednik MLO Jaka Avšič v obširnem poročilu jasno in samokritično obrazložil težave in napake, ki so se pojavile v zadnjih mesecih pri delu Mestnega ljudskega odbora in zlasti v njegovem Svetu za gospodarstvo ter na koncu dejal, da mora po demokratičnih in naprednih načelih iz nastalega položaja izvajati potrebne zaključke vsak, posameznik ali kolektiv, ki je spoznal, da je nezmožen obvladati postavljene mu naloge. Jaka Avšič je zato za svojo osebo, za tajnika in za enega podpredsednika MLO ter za celotni Svet za gospodarstvo MLO podal ostavko, ki je bila na omenjeni seji tudi sprejeta.

Za novega predsednika Mestnega ljudskega odbora Ljubljane je bil izvoljen dr. Heli Modic. Jaka Avšič in ostali, ki so podali ostavko na svoje funkcije pa ostanejo še naprej odborniki MLO.

Način, kako je prišlo do spremembe vodstva MLO Ljubljane na osnovi točne kritične analize položaja, je ponoven dokaz za to, kako visoko demokratično pojmujejo izvoljeni predstavniki ljudstva v Jugoslaviji svoje dolžnosti napram volivcem in da se ne boje samokritično izvesti zaključke iz svojih napak in pomanjkljivosti. S tem pa ne izgubijo nič na svojem ugledu pri ljudstvu, marveč obratno.

njujo če bolj povečal. Skratka, sistem, ki so ga hoteli v imenu socializma agresivno vsiliti našemu delovnemu ljudstvu, se je sam znašel v težki notranji krizi prav v trenutku, ko konkretni uspehi vse bolj zgovorno potrjujejo pravilnost socialistične poti, po kateri mi hodimo, kakor tudi demokratične in miroljubne politike, ki jo mi vodimo doma in na področju mednarodnih odnosov.“

Na koncu je tovariš Kardelj pozval zbrane množice, naj se učijo živeti in delati za delovnega človeka in za socialistično skupnost delovnih ljudi tako, kakor je živel in delal Boris Kidrič-Peter.

Prvi sadovi šovinističnega hujskaštva

V noči od sobote na nedeljo je napadel Prepotnig Franc mlajši iz Železne Kaple ob izrecnem ponavljanju klevet „Kleine Zeitung“ klevarskega mojstra Franca Orascha in mu popolnoma razbil nosno kost, da je ob močnem tokanju krvi nezavesten padel na tla. Zaradi teh težkih poškodb se nahaja v nezgodnostni postaji v Celovcu. Hkrati pa se šušlja, kako baje po nekem sestanku v Velikovcu pripravljajo tudi že prave zarote, da bi napadali naše ljudi in naše ustanove.

To so torej prvi sadovi hujskaškega klevetanja neodgovornih pisunov, ki v razpihovanju nizkih strasti in v nasladnem poželenju po senzacijskih iščejo svoj zaslužek.

Mi smo pravočasno svarili in opozorili tudi državno pravdnštvo na to neodgovorno zločinsko pisarjenje. Če morda državno pravdnštvo doslej ni našlo dovolj vzrokov, da bi poseglo vmes, menda nedeljski napad dovolj jasno govori, kam tako hujskanje vodi. Za nas namreč ni glavni krivec zavedeni mladi človek, ki se je 92 kg težak in poln hvale vrnil po vojni iz ujetništva v Jugoslaviji, temveč so glavni krivci tisti zastrupljeni, ki ne morejo živeti brez sovraštva med narodi.

Ne smatramo za potrebno, da bi polemizirali z umazanijami nizkotnih pisunov majhnega časopisa, toda če že govorijo o „borbenih nalogah novinarjev“, potem to stran novinarstva brez dvoma popolnoma napačno razumejo. „Borbe-

ne naloge novinarja“ niso v klevetanju in razpihovanju nizkih strasti, ki vnamajo sovraštvo in vodijo do pretepev in nemirov, temveč so borbene naloge novinarja nasprotno prav v borbi proti tem strastem, konkretno v borbi proti nacionalnemu šovinizmu za mir in bratstvo med narodi.

To so tudi bili visoki ideali slovenskih partizanov, ki jih nikdar niso omadeževali. V borbi za pravice svojega od nadutih fašistov na smrt obsojenega malega naroda nikdar niso poznali nacionalne mrznje temveč nudili pomoč vsem, tudi avstrijskim demokratičnim silam, ki so kakor oni trpele pod nacističnim nasiljem. Tako so že v borbi skovali bratstvo med slovenskimi in avstrijskimi demokratičnimi množicami in hočejo to bratstvo gojiti in krepiti tudi v bodoče proti vsem nacionalnim šovinistom, na kateri koli strani se pojavljajo s ciljem, da bi ponovno živeli od mrznje med ljudstvi. Pri tem se zavedamo, da so vsi pošteni ljudje z nami proti

vsem tistim, ki še niso pozabili idealov „čiste rase“ tretjega rajha.

Poudarjamo pa, da nič nimamo proti razčistitvi tragičnih dogodkov ob koncu vojne, o katerih z očitno naslado piše „Kleine Zeitung“, ker imamo čisto vest. Mnenja pa smo slej ko prej, da hujskanje v tisku stvari prav nič nekoristi in tudi zlonamerno nakazana smer „Kleine Zeitung“ ne bo mogla zakriti dejstva medsebojnega klanja in odstranjevanja nacističnih, SS-ovskih, ustaških, četniških in belogardističnih pustolovcev ob spoznanju njihove propasti. Čudimo se le, da piscev teh dogodkov še nihče ni zaprl, ker so, če naj je vse to, kar pišejo, resnično, morali biti najmanj neposredni očividci domala vseh teh zločinov in tako posredno sokrivi, ker tega niso preprečili. Sicer pa bodo imeli kmalu priložnost, govoriti pred sodiščem! Če jih tudi po nedeljskem dogodku še ne bo klical avstrijski državni pravdnik, jih bodo na vsak način tirali tja slovenski partizani.

Odkrili so prvi spomenik Borisu Kidriču

Pomemben govor podpredsednika Zveznega izvršnega sveta FLRJ E. Kardelja

V steklarni v Rogaški Slatini je ob navzočnosti ogromne ljudske množice iz vseh predelov Slovenije in iz bližnje Hrvaške ter vrsti državnih predstavnikov podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, tov. Edvard Kardelj, minulo nedeljo odkril spomenik velikemu sinu slovenskega naroda, revolucionarju Borisu Kidriču-Petru.

V svojem govoru je tovariš Kardelj orisal življenje in lik Borisa Kidriča. Dejal je med drugim, da je žal prekratko življenje Borisa Kidriča, ker je pač bilo vse posvečeno borbi za pravice in lepšo bodočnost delovnega človeka in ker se je odlikovalo iz izredno ustvarjalno iniciativno, energijsko in ljubeznivo do delovnega človeka, vendar vneslo v duhovno zakladnico jugoslovanske socialistične revolucije in socializma sploh velik in pomemben delež. „Zato bo ime Borisa Kidriča“, je nadaljeval tov. Kardelj, „še trdneje kakor v kamnu spomenika večno vklesano v spomin delovnih ljudi jugoslovanskih narodov in v velikem revolucionarnem izročilu, ki ga je on zapustil.“

Nato je govoril o velikem prispevku Borisa Kidriča v povojni socialistični graditvi, o njegovem doprinosu k velikemu obračunu z birokratizmom, pri čem se je jasno in brez omahovanja postavil na Titovo stran, ker je edino to bila stran jugoslovanskega delovnega ljudstva. Njegova največja zasluga pa je v premagovanju gospodarskih težav, ki so nastale v tej borbi proti agresivni sovjetski politiki napram Jugoslaviji. Tesno povezana z imenom Borisa Kidriča je zmaga v socialistični borbi v zadnjem času, ki je bila že zagotovljena, ko je ugasnilo njegovo življenje, zmaga na mednarodnem terenu, zmaga jugoslovanske socialistične prakse

in teorije nad kampanjo klevete in laži v službi stalinovskega imperialističnega hegemonizma.

Tako je tovariš Kardelj nadaljeval: „In ne samo to! V samem carstvu Stalinovega birokratskega despotizma se dogajajo stvari, ki pričajo, da so tudi tu socialistične sile vse aktivnejše. O tem ne govori samo gibanje delavskih množic v Vzhodni Nemčiji, na Češkem in drugod in ne samo take spremembe, kakršne so nastale na Madžarskem, marveč tudi dogodki v sami Sovjetski zvezi. Tu imam v misli zlasti padec takega stebra stalinovske NKVD-jevske tiranije, kakršen je bil Beria. Ne glede na to, kakšne cilje imajo Malenkov in ljudje iz njegove grupe in kako daleč bodo hoteli iti ali bodo prisiljeni iti v rušenju Stalinovega sistema, moramo vendarle ugotoviti, da je pozitivno že samo dejstvo, da se novi ljudje v Sovjetski zvezi ne morejo utrditi na krmilu države drugače kot s podkopavanjem moči in vloge NKVD-jevskega stroja.“

Bodočnost bo pokazala, na koga se bodo ti novi ljudje poskušali opreti. Mnogo izbire nimajo: ali nova NKVD in vojaške klike ali pa delovne množice. V prvem primeru se bo kriza sistema samo poglobila in zaostri v svojih oblikah in sredstvih, v drugem pa bodo potrebne širše koncesije delovnim ljudem in več demokratičnosti, a s tem se bo pritisk demokratičnih sil na postojanke sedanjih sovjetskih vrhov

Korejsko premirje na obzorju

Ko so predstavniki Severne Koreje in kitajskih čet začetkom tega tedna izjavili na sestanku v Pan Mun Jomu, da jim zadostujejo garancije, ki jih daje Združeno poveljstvo, da bo vsestransko (tudi s strani južnokorejske vlade) spoštovan sporazum o premirju, ko bo podpisan, je to izzvalo v vsej politični javnosti zelo dober odmev. Baje so odprta le še malenkostna vprašanja, ki jih je treba rešiti pred podpisom premirja. V Tokiju je izjavil vrhovni poveljnik zavezniških sil general Mark Clark, da je pričakovati podpis premirja morda že v teku enega tedna.

Vest iz Pan Mun Joma, da je po pripravljivosti Severnih sedaj možen skorajšnji podpis premirja, pa je na drugi strani vendar še zasenčena zaradi ponovnih nasprotujočih izjav in možnih prekrškov Sing Man Rija, ki venomer ponavlja, do bo spoštoval premirje le tri mesece in postavlja za svoje spoštovanje premirja vedno nove zahteve kot pogoje. V Londonu poudarjajo v diplomatskih in vojaških krogih, da bi Združeno poveljstvo moralo odločno zavrniti vsa Sing Man Rijeve nasprotovanja in obstrukcije, ker sicer nikdar ne bo prišlo do podpisa premirja.

Nekaj podatkov o najmlajši republiki

Tako v časopisnih stolpcih kot v radijskih oddajah posebno v zadnjem času vse pogosto slišimo o Egiptu. Egipt, ki mu po arabsko pravijo „Miser“ je zaradi svoje izredno važne lege ob izlivu Nila v Sredozemsko morje in kot mejnik Sueškega prekopa že od 1869. leta, odkar so prekop zgradili, interesna sfera velikih sil. Od celotne površine Egipta, ki znaša okoli 994.300 kvadratnih kilometrov, je le 2.445.000 ha — torej okoli četrtina — obdelovalne površine. Prebivalstvo, ki so ga našli nekaj preko 20 milijonov, tvorijo skoraj izključno (98,2 %) Egipčani. Med ostalimi so po številčnosti zastopani še Crki, Italijani, Angleži, Francozi in drugi. 91,4 % Egipčanov je muslimanov, ostali so katoliki.

Pretežni del prebivalstva (70,7 %) se bavi s kmetijstvom (sladkorni trs, koruza, pšenica, bombaž) in ribolovom. Industrija, rudarstvo in gradnje (nafta, zlato, tekstilna in druga predelovalna industrija) zaposlujejo le okoli 10 % prebivalstva. Glavno mesto Kairo, ki šteje preko 2.100.506 prebivalcev, je priljubljeno turistično središče, znano po številnih zgodovinskih zanimivostih in „bazarjih“. Prebivalstvo je večidel naseljeno ob glavni žili Egipta — Nilu, kjer se nahajajo tudi industrijska središča. Gostota prebivalstva je v omenjenem predelu izredno visoka, saj znaša 570 prebivalcev na kvadratni kilometer, medtem ko znaša gostota prebivalstva preračunana na celotno površino Egipta le 1,05 prebivalstva na km².

Egipt je bil do prve svetovne vojne sestavni del turškega cesarstva, vendar od 1805. leta kot samostojni pašaluk. Egipčanski paša se je 1917. leta proglasil za sultana, 1922 pa za kralja. Britanski protektorat nad Egiptom je trajal od 1914. do 1922. leta, čemur je sledila 1936. leta pogodba med Veliko Britanijo in Egiptom. Pogodbeno je imela Anglija pravico na posadko v Egiptu v svrhu zavarovanja Sueškega prekopa. Bivši kralj Faruk I., čigar „nabrane“ dragocene zbirke (znamke, porcelan, zlato itd.) danes prodajajo na dražbah, je nastopil 1938 po smrti očeta Fuada. Za časa njegove vladavine so še držale besede nekega državnika, ki je dejal, da se morajo mali narodi, ki bivajo ob važnih po-

morskih poteh in strateških predelih sprijazniti z usodo, to je z odvisnostjo od velesil. Od sredine 1952. leta naprej pa se je začelo kazati, da ni povsem tako. Druga polovica julija 1952 predstavlja namreč za Egipt prelomnico — konec borbe proti monarhiji in vzpostavitev republike. Predsednik republike general Naguib je nazval ta dogodek kot borbo Egipta proti imperializmu in njegovim pomagačem, katerim na čelu je stal bivši kralj Faruk. Proglasitev republike je bila vsekakor prirodna posledica odpora ljudstva zoper nekaj sto paš in finančnikov, ki so imeli v rokah malone vso plodno zemljo Egipta. Zato predstavlja novi zakon o agrarni reformi (julija 1952) dejanje širokega

pomena, čigar posledice danes še ne moremo docela predvideti. Za odvzem zemlje, ki jo bodo dobili doslej grobo izkoriščani poljedelski delavci je predvidena doba petih letih. Poleg tega predvideva zakon pomoč revnim obdelovalcem v obliki posojil in ustanavljanja zadrug.

Po najnovejših dogodkih stoji pred Egiptom še eno važno vprašanje, ki se nanaša na evakuacijo, to je odstop britanskih čet iz cone Sueškega prekopa. Mednarodni položaj je danes za Egipt kar zadovoljiv in vse kaže, da bo najmlajša republika v pregovorih z Veliko Britanijo uspela najti pot, ki bo zadovoljila obe strani in da bo uspešno uresničevala program, začrtan julija 1952.

Svetovni pridelek pšenice

V zadnjem času je cena pšenice na mednarodnih trgih padla izpod cene, ki je bila določena v mednarodnem žitnem sporazumu (2,05 dolarja za bušel). Nastal je nov položaj toliko bolj zanimiv, ker se Velika Britanija ni hotela pridružiti mednarodnemu žitnemu sporazumu prav zaradi previsoke cene, ki je bila v njem določena. Dne 15. julija je zapadel rok, ki je bil dan državam podpisnicam za dokončno odločitev glede pristopa k sporazumu.

Svetovni pridelek pšenice je v zadnji sezoni (1952) narasel za 27 % nad predvojno proizvodnjo in za 15 % nad pridelkom v letu 1951. Lanski pridelek cenijo na 163 milijonov ton nasproti 142 milijonov ton v letu 1951 in 129 milijonov ton povprečnega pridelka v razdobju 1934—38.

Prebivalstvo je po svetu po letu 1938 naraslo za okoli 10 %, toda to naraščanje je nastopilo predvsem na področjih, kjer je najvažnejša človeška hrana riž. Ker je narasla svetovna proizvodnja, je naravno narasla tudi ponudba na mednarodnem trgu. Med tem časom je narasla tudi proizvodnja v državah, ki so navezane na uvoz.

Pri državah izvoznicah je nastopila zanimiva izprememba. Tako je silno narasel pridelek v Združenih državah Amerike in s tem tudi izvoz. Tako je narasel tudi delež Kanade pri izvozu v primeri s predvojnimi razmerami. Štiri najvažnejše izvozne države so v letu 1951-52 izvezile 25,8 milijona ton pšenice. Delež Združenih ameriških držav je dosegel 49,8 %, medtem ko je v razdobju 1934-38 znašal povprečno komaj 8,3 % na leto; delež Kanade se je dvignil na 36,6 % (nasproti 39,7 v razdobju 1934-38), delež Avstralije je znašal 10,5 % (24) in Argentine 3,1 (28) %.

Združene države so medtem priporočile svojim farmerjem, naj skrbijo proizvodnjo, da bi tako potisnile cene navzgor. Tako računajo da bo letošnji pridelek dosegel okoli 28 milijonov ton in bo torej nižji kakor leta 1952 (35 milijonov ton). Svetovna ponudba no kljub temu velika, ker je bil pridelek v Avstraliji in Argentini večji. Računajo, da bodo v Avstraliji pridelali

letos 5,3 milijona ton, se pravi 20 % več kakor lansko leto; argentinski pridelek cenijo na 7,8 milijona ton, se pravi, da bo za 3,5-krat večji kakor lani in za 20 % večji kakor v razdobju 1934-38.

Obseg prometa v okviru mednarodnega žitnega sporazuma se je znižal od 16,2 milijona ton na 12,5 milijona ton brez udeležbe Velike Britanije.

(Po „Gospodarju“)

Cene vstopnin za dunajski velesejem

Dunajski velesejem bo v času med 6. in 13. septembrom 1953. Vstopnine za obisk velesejma so naslednje: za enkratni obisk obeh velesejskih prostorov dnevne karte po 10 šilingov. V 500 prodajnih prostorih v vsej Avstriji bo mogoče nabaviti trajne vstopnice po 20 šilingov. Te vstopnice, izstavljene na ime udeleženca, upravičujejo lastnike, da lahko neomejeno obiskujejo oba velesejska objekta. Poleg tega imajo lastniki trajnih kart 25 odstotni popust vozni cen na zveznih železnicah in avtobusnih linijah železniške in poštne uprave. Pravtako lahko dobijo lastniki trajnih kart 20 odstotni popust v dunajska gledališča.

Koroški velesejem kot gospodarski činitelj

Naloga in pomen velesejske prireditve je, da ima industrija, obrt in trgovina priložnost, razstaviti svoje izdelke v prikaz, lahko sklepa kupčije in navezava poslovne stike. V izpolnjevanju te naloge, velesejem ni samo posredovalec med gospodarstveniki iz tu- in inozemstva, marveč je preko tega tudi važen gospodarski činitelj, ker se potom njega pretaka mnogo denarja, kar plodno vpliva na trgovino in izmenjavo. To plodovito poživljanje gospodarstva se izraža že tedne pred otvoritvijo sejma in tudi po zaključku. Že pri pripravah in izgradnji velesejma pride najmanj 3 milijone šilingov v

GOSPODARSKI DROBIŽ

Površina sladkorne pese v Avstriji

V Avstriji so posejali v letošnjem letu 36.500 ha s sladkorno peso, kar je manj kot leta 1952. Pričakujejo pa, da bo pridelek sladkorne pese obilen, zato računajo, da je letos Avstriji ne bo treba uvažati.

Podaljšan trgovinski sporazum med Avstrijo in Italijo

Z izmenjavo not dne 5. junija sta Avstrija in Italija podaljšali veljavnost sedanjega trgovinskega sporazuma do konca junija 1954.

Nemčija zahteva več avstrijskega okroglega lesa

Po zaključku trgovinskih pogajanj med Avstrijo in Zpadno Nemčijo se je v nemških gospodarskih krogih razvila ostra razprava glede nemških koncesij v Avstriji. Nemci trdijo, da je Nemčija pristala na uvoz večjih količin avstrijskega jelka. Za protiuslugo je Avstrija dovolila izvoz okroglega lesa. Nemci medtem trdijo, da gre za malenkostne količine. Na pogajanjih v Monakovem so Avstrijci pristali na izvoz 20.000 kubičnih metrov okroglega lesa, kar predstavlja komaj pol odstotka avstrijske letne sečnje. Toda tej koncesiji se je uprla tudi avstrijska javnost. V dunajskem parlamentu je socialistični poslanec Fr. Olah protestiral proti avstrijskemu popuščanju. Prav tako protestirajo lastniki avstrijskih žag, češ da bodo te žage prizadete zaradi izvoza avstrijskega okroglega lesa.

Proizvodnja avtomobilov v Nemčiji

V prvem polletju 1953 so nemške tovarne izdelale 222.804 avtomobilskih vozil. Tako je proizvodnja presegla za 20.000 komadov proizvodnjo v istem razdobju 1952; proizvodnja v drugem polletju 1952 je znašala 225.460. Letos je narasla zlasti proizvodnje osebnih avtomobilov (168.000 proti 143.181 v prvem polletju lanskega leta).

Jugoslovanska podjetja na inozemskih velesejnih

Jugoslovanska trgovinska podjetja se bodo v jeseni udeležila velesejma v Smirni, Solunu, Frankfurtu in Stockholmu, kjer bodo razstavljala izdelke železarn, strojogradnje, kovinske in elektro industrije, kmetijskih strojev in orodja, tekstilne in lesne industrije, ter industrije za predelovanje kovin. Prav tako bodo razstavljale tudi izdelke industrije gumi in obutve, razne kemične izdelke, medicinske instrumente, emajlirano in porcelanasto posodo itd. Na omenjenih jesenskih velesejnih bodo zastopane skoro vse panoge jugoslovanskega gospodarstva, kar kaže močan porast proizvodnje za izvoz in izboljšanje kvalitete izdelkov.

Blaž Singer:

Zasebni, mezdni ali skupni kmetijski stroji?

(Konec)

Preden izrečem zaključne misli k naslovni razpravi, bi k vprašanju skupnih kmetijskih strojev rad dodal še nekaj. Ne prikrivam, da ta stvar ni tako enostavna, kakor izgleda, če je opisana. Osebo sem prepričan, da so kmetje, ki so se združili v strojnih skupnostih — bodisi kjer koli — imeli velike težave, da so se često na hudo sprli in da se je marsikatera strojna skupnost razbila in razšla.

V življenju pač ne gre vse tako lahko, kakor si to želimo ali naslikamo. Ko sejemo, navadno že prevdarjamo, koliko bomo želi in kaj bomo z izkupičkom napravili. Neprilike kakor toča, suša, mraz in deževje pa nam le prečesto prekrižajo račune. Nikoli ni rečemo, da je bilo seme slabo, da sta zemlja ali setev bili zanič. Točno vemo za vzrok in ga v drugič poskušamo odpraviti posamič ali skupno, kakor pač lažje gre in kakor vemo in znamo.

Ali ni isto tudi v primeru strojne skupnosti. Ali ni ta nič drugega kot primer medsebojne pomoči v samoobrambi, ki je že nešteto krat v življenju slehernika pokazala kot edino uspešna?

Kdor ne zna plavati, naj ne hodi reševati potopljenega in kdor kot producent noče iti s časom, naj ne tarna, da mu na vseh koncih in krajih manjka. S tem sem hotel samo reči, da moramu tudi v primeru strojnih skupnosti znati in hoteti. Odločilni činitelj vsega žitja in

bitja je vendar človek. Če se on znajde in če hoče, gre vsaka stvar dvakrat lažje.

Kakšni pogoji se s tem v zvezi postavljajo za uspeh strojnih skupnosti?

Osnovni pogoj je brez dvoma, da se kmetje, ki se v skupnost združijo, med seboj dobro razumejo, da so za skupnost in da hočejo v skupnosti s stroji delati. Nadaljni pa so potem še:

1. Resno pomanjkanje delovne sile, ki zboljšuje odnos do skupnosti.
2. Skupna površina zemlje, ki jo bo moral stroj obdelati, ne sme presegati njegove zmogljivosti, kar je posebno važno v primeru skupnega traktorja ali drugega sezonskega stroja.
3. V skupnosti od treh članov naprej ne bo kmeta, ki poseduje več kot 50 % skupno obdelane zemlje.
4. Poljska pota morajo biti dovolj široka, da pri vožnji s traktorjem ne nastane škoda na sedmih poljih.
5. Predsednik skupnosti mora uživati zaupanje celote in nikakor ne sme kar se s časom rado zgodi predpostavljati svojih interesov na delu s strojem.
6. Pri izbiri tipa in zmogljivost traktorja se je treba ravnati po velikosti obratov in parcel ter po vrsti poljskih rastlin, ki naj jim traktor služi, nadalje pa tudi po vrsti zemlje in njeni legi ter po prometnih pogojih kmetij.
7. Takoj v začetku mora biti popolna jasnost glede deležev in tudi prispevkov za vzdrževanje

strojev. Po večini bo najbolje, da se že pred nakupom strojev udeleženci pismeno sporazumejo o višini svojih prispevkov za nakup, o organizaciji skupnosti in o obračunavanju prispevkov za delo in vzdrževanje strojev in naprav ter o pogojih za izstop iz skupnosti ter obliki obračuna v tem primeru. V zvezi s tem naj bo tudi vsaj za leto naprej določen poslovni red strojne skupnosti. (Vzorci so na razpolago v pisarni SKZ Celovec.)

Kakor sledi iz prakse strojnih skupnosti v Zapadni Nemčiji, se je pokazalo, da je dobro: če za prvi čas vozi traktor eden in isti človek da ne pride do okvar vsled različnega ravnanja s strojem, predno ta ni uvožen; če so kmetije skupnosti različne velikosti, da se tudi delovno-tehnični interesi udeležencev medseboj razlikujejo; da se pri preusmeritvi produkcije, ki je v zvezi s skupnim traktorjem in priključki za vsakega udeleženca potrebna, pokličejo na pomoč izkušeni strokovnjaki; da je oprema s priključki kar najbolj popolna; na ima vsak od udeležencev svoj voz na gumijasta kolesa, ki ga je mogoče uporabiti tako za vprego kakor tudi za traktor in da kupijo udeleženci skupnosti traktor in priključke iz lastnih sredstev brez najema skupnega kredita (priporočajo, da si kredit najame vsak zase osebno in da ga kot svoj denar vložijo v skupno blagajno).

Z ozirom na to, da smo za naše kmečke potrebe v tej in v predhodni razpravi „Problemi pri mehanizaciji našega kmetijstva“ pretresli objektivne pogoje in pregledati pota za čim cenejšo razbremenitev človeške delovne sile, za olajšanje kmečkega dela, za čim nižjo obreme-

nitev z mrtvim oz. obrabljenim se premoženjem ter za dosego čim višje produktivnosti po osebi in površini, lahko rečemo samo še tole:

1. Brez dvoma je najbolj uspešna zasebna nabava in uporaba potrebnih strojev in naprav, toda ta v 90 od 100 kmetij ni izvedljiva, še manj pa rentabilna.

2. Uporaba mezdnih strojev je sicer korak naprej in pride v neposredno korist kmeta pri transportnih delih ter za časa sezonskih del, neomogoča mu pa za dvig produktivnosti potrebnih obratnogospodarskih preureditev, ker kmet z mezdni strojem ne more vsak čas računati.

3. Uspešno pot za večino naših kmetij pa kažejo strojne skupnosti. Stroji v skupnosti po ceni razbremenijo človeško delovno silo in olajšajo kmečko delo, oni najnižje obremenijo kmetijo z mrtvim oz. obrabljenim se premoženjem in omogočajo dosego najvišje produktivnosti po osebi in po površini povsod tam, kjer zasebna mehanizacija ni mogoča in v doglednem času tudi ne bo mogoča.

Trezna presoja, eksistenčni boj za ohranjanje naših kmetij, v katerih so naloženi žulji in znoj naših prednikov, ter svinčnik v roki nam vele-vajo, naj ne oklevamo dolgo, temveč naj se odločimo zato, ker je za naš obstoj najbolj potrebno in za uspešen nadaljni razvoj najbolj koristno. To pa je danes in bo v bodoče pocenitev stroškov naše kmečke produkcije, razbremenitev od prekomernega fizičnega dela in nadomestitev drage ročne in vprežne delovne sile z motorno delovno silo. Za široko maso naših kmetov pa je edina pot k temu strojna skupnost.

KOLENDAR

Petek, 24. julij: Kristina
Sobota, 25. julij: Jakob
Nedelja, 26. julij: Ana
Ponedeljek, 27. julij: Rudolf
Torek, 28. julij: Viktor
Sreda, 29. julij: Marta
Četrtek, 30. julij: Abdon

SPOMINSKI DNEVI

24. 7. 1842 Rojen na Skaručni pri Ljubljani pisatelj Jakob Alešovec, ki je izdal humoristični list „Brencelj“ — 1866 Admiral Tegethoff, po rodu iz uradniške družini v Mariboru, je v bitki pri Lisi premagal Italijane — 1944 Minerski vod Zapadnokoroškega odreda porušil 25 m dolg in 30 m visok most na ljubeljski cesti.
25. 7. 1909 Lons Bleriot je prvič preletel Rovski preliv — 1943 Padec Mussolinija in fašizma v Italiji.
26. 7. 1856 Rojen na Irskem pisatelj Bernhard Shaw — 1914 Začetek prve svetovne vojne.
27. 7. 1857 Izročena prometu železnica Ljubljana — Trst
28. 7. 1750 Umrl skladatelj Johan Sebastian Bach — 1867 Odprta v Zagrebu Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti — 1897 Umrl v Ljubljani pisatelj Janko Kersnik — 1946 Umrl akademski slikar Ferdo Vesel.
29. 7. 1804 Rojen v Spodnji Luži pri Skofji Loki Lovrenc Košir, „oče pošne znamke“ — 1946 Začetek mirovne konference v Parizu.
30. 7. 1949 Umrl v Ljubljani etnograf Albert Sič.

Zahomec

Zadnji četrtek, dne 16. julija t. l. je bila naša vasica zopet zbirališče žalnih gostov. Čisto nepričakovano je vzela smrt svojo žrtev. Mlada Drčnikova gospodinja in mati je podlegla kratki a težki bolezni. Pred šestimi leti se je poročila iz Žužijevе družine na Drčnikovo domačijo. Pridna in delavna je delila s svojim možem težko delo kot res prava kmetica. In vedno je še našla čas, da je tudi drugim pomagala. Zato bo smrt Drčnikove mame tem huje zadela njene bližnje in daljne sorodnike. Posebno hudo bodo občutili izgubo žene in matere njen mož in otroci. Umrli zapuščala namreč dve leti starega sinčka in dojenčka — deklko, ki bosta morala dorasti brez ljubljene mamice.

Pogreb sovaščanke zadnji četrtek je pokazal s številno udeležbo, kako s težko prizadeto družino zelo sočustvujejo vsi, ki so jo poznali. Naj bo zemlja Drčnikovi mami lahka, vsem preostalim pa izrekamo iskreno sožalje!

Zanimivosti iz Raven na Koroškem

Ravne imajo poleg znane železarne in jeklarne, tudi tri važne kulturne ustanove: popolno gimnazijo, študijsko knjižnico in tehnični muzej. Zbirni urad tehničnega muzeja je na gradu nekdanjih grofov Thurnov, kjer je tudi študijska knjižnica.

Doslej je tehnični muzej le živovaril. Na razpolago mu je bila samo ena soba, ki pa je sčasoma postala občutno premajhna. Sedaj pa kaže, da bo tudi tehnični muzej dobil svoje prostore. Tako se bo odslej lahko razvijal. Zbrali so že precej zgodovinskega gradiva, vendar bo treba še pospešiti akcijo za zbiranje znamenitosti in dokumentov o industrializaciji okraja v preteklih stoletjih in danes, ko se industrija razvija s silno naglico.

Pripravljalni odbor muzeja bo izdelal več maket, ki bodo nazorno prikazale razvoj industrializacije Mežiške doline v prejšnjih obdobjih. Sedmošolec Vladimir Sokolov in osmošolec Peter Pahtov sta že pričela z izdelavo maket, pomagali pa jima bodo tudi strokovnjaki iz železarne.

Prva maketa bo prikazala stanje okrog leta 1830, ko so začele propadati velike kmetije pod Uršljo in Strojno in njihov počasen prehod v grofове roke. Vedno glasnejša je postajala pesem kladiv guštanjskih železarjev in privabljal desetina bajtarjev in kmečkih sinov v dolino. Kmalu je po dolini Meže stekla železnica. Guštanjska tovarna je postala znana po svojih izdelkih tudi v drugih državah.

Druga maketa bo prikazala Mežiško dolino v letih pred prvo svetovno vojno. Takrat je bila gospodarska kriza, vrstile so se stavke delavcev v Guštanju, Prevaljah in v Mežici.

Obdobje pred drugo svetovno vojno bo poznarjala posebna maketa. Železarna se je do takrat že precej razširila. Posedev Mežiške doline se je polastil grof, le nekaj kmetij je ostalo samostojnih.

In končno zadnje obdobje. To je obdobje po drugi svetovni vojni, ko se je začela železarna naglo širiti in mehanizirati. Sedaj je tovarna opremljena z najmodernejšimi stroji. Sredi ne-

Po naši zemlji

Št. Jakob se pripravlja na drugo prireditev

„Miklova Zala na zgodovinskih tleh“

Kakor smo že poročali v našem listu, so gostovali igralci iz Št. Jakoba v Rožu pred kratkim časom s Špicarjevo „Miklovo Zalo“ v Ljubljani in na Jesenicah.

Vedno spet pa se je vzbudil spomin med ljudstvom na veliko prireditev „Miklove Zale na zgodovinskih tleh“, ki je bila uprizorjena pred dvema letoma v rojstni vasi Miklove Zale v Svatnah. Ta prireditev je bila brez dvoma edinstven kulturni dogodek in želja, da bi jo ponovili, se je porodila že takrat. Igralci so sklenili, da bodo uprizorjali „Miklovo Zalo“ v tej obliki po možnosti vsako ali vsaj vsako drugo leto in dali s tem igri „Miklova Zala“ na zgodovinskih tleh poseben pečat.

Ker zahtevajo vse predstave pod milim nebom zelo obširne priprave in so tudi povezane s precejšnjim rizikom glede vremena, so uprizoritev „Miklove Zale na zgodovinskih tleh“ v lanskem letu opustili. Odločno pa so sprejeli

sklep za to uprizoritev letos in bodo uprizorili to igro dne 15. avgusta 1953 (na Veliki šmaren) zvečer na istem prostoru kakor pred dvema leti, v Svatnah.

Pripravljalni odbor SPD „Rož“, ki se je sestel zadnje nedelje k posvetovanju, je že razpravjal o praktični izvedbi priprav za to prireditev, ki bodo zahtevale od vseh sodelavcev veliko nesebične požrtvovalnosti. Mnogo dela in napora bo potrebno, dolge in trudapolne bodo še noči, predno bodo razsvetlili žarometi scene pred občinstvom in mu pokazali kos junaške zgodovine naše zemlje. Hvaležni smo šentjakobskemu društvu za to pomembno odločitev in se že danes veselimo dneva, ki nam bo ponovno spet pokazalo našo „Zalo“ na zgodovinskih tleh — v njeni rojstni vasi.

Želimo pripravam in prireditvi že danes kar najboljši uspeh.

Prisrčna proslava v Sekiri

Minulo sredo zvečer, na predvečer Dneva vstaje slovenskega naroda, so otroci iz Slovenije, ki letujejo v Počitniškem domu „Sonnenland“ v Sekiri kot gostje organizacije „Kinderfreunde“, priredili iskreno in prisrčno proslavo. Praznik vstaje slovenskega naroda so proslavili ob tabornem ognju z dobro podanimi deklamacijami in ubranim mladostnim petjem, ki je odmevalo v tiho poletno noč čez jezersko gladino. Na mah je bilo ustvarjeno lepo domače razpo-

loženje. Ob koncu pa so slovenski in avstrijski otroci skupno manifestirali medsebojno bratstvo s skupnim izvajanjem koloplesa okoli kresa.

Tudi ta lepi zaključek večera je bil donos k globljemu prijateljskemu razumevanju med obema narodoma, kovala so se vezi, ki bodo ostale trajne tudi takrat, ko bo ta mladina dorasla in s svojo dejavnostjo posegla v dogajanja obeh narodov.

Bilčovs

Lepo in dostojno je praznovala zadnje nedeljo naša okolica slovesnost nove maše. Naš domačin Rudi Safran, pd. Pomočev v Bilčovsu, jo je pel. Ker je vzrasel iz naše srede, je v nedeljo prihitelo mlado in staro, da bi prisostvovalo pomembnemu koraku, ki ga je krenil v življenje sin naše vasi.

V soboto zvečer so mlademu novomašniku

ob prihodu v rojstno vas priredili lep sprejem. Domači pevci so mu zapeli v pozdrav, vrstile so se pozdravne deklamacije in pozdravni govori.

Vično je bil ob tem prisrčnem sprejemu ganjen mladi Rudi, ki je preživel detinska leta v svojem Bilčovsu, odkoder je potem zahajal v celovške šole in končno po pridnem in vztrajnem študiju dosegel cilj, ki si ga je izbral.

V nedeljo dopoldne je številna množica spremlila primicijanta v cerkev, ker se zaradi dežja, kakor je bilo nameravano, nova maša ni mogla obhajati na prostem. Mladi novomašnik je z zanosom in krepkim glasom odpel svojo prvo daritev.

Po cerkvenih obredih so se številni gostje, sorodniki, znanci in študentje podali na dom k Pomoču, kjer so proslavili dan v prijetni, dostojni in lepi domačnosti ter ob dobri postrežbi.

Mladi novomašnik Rudi Safran, domačin in sin slovenskih staršev je vstopil v vrste duhovnikov. K doseženemu cilju mu iskreno čestitamol! Vemo, da je življenjsko delo pravega duhovnika daritev za druge in prepričani smo, da bo naš Rudi služil kot duhovnik edinole visokim ciljem, ki mu jih nalaga poklic. Mnogo ima vzorov v vrstah slovenskih duhovnikov, ki so v zgodovini koroških Slovencev posvetili svojo dejavnost dobrobiti preganjanega slovenskega

Med gornjesavskimi planinci na Vršiču

Naše Slovensko planinsko društvo v Celovcu je bilo povabljeno od Planinskega društva Jesenice, naj pošlje svojega zastopnika na proslavo 50. obletnice obstoja Gornjesavskih planinskih društev, ki je bila minulo soboto in nedeljo na Vršiču pri Kranjski gori. Povabilu smo se seveda odzvali, in štirje smo bili, ki smo obiskali svoje brate planince tik onstran Karavank ob njihovem lepem jubileju.

Pozno zvečer je že bilo, ko smo v soboto prišli v Erjavčevo kočjo na Vršiču. Le od daleč smo prej videli odsev ognjemeta, s katerim so razsvetlili mogočne stene gorskih orjakov. Zal smo to slikovito prireditev zamudili in je nisimo videli od blizu. V kočji je bilo nabito polno ljudi, planincev iz vseh krajev Slovenije, ki so prišli, kakor mi, med gornjesavske planince, da z njimi proslavimo pomemben jubilej. Ko so zvedeli, da prihajamo s Koroške, so nas sprejeli z veseljem med se, zlasti pa nas je pozdravil in nam izrekel dobrodošlico predsednik jubilejnega Planinskega društva Jesenice, tovariš France Zupančič. V edinstveni planinski družabnosti je nato hitro minil večer v zabavi in prijateljskih razgovorih. Tam smo se spoznali tudi s

šestimi tovariši socialističnega turističnega društva „Die Naturfreunde“ iz Leobna, ki so na svojem izletu v slovenske planine slučajno zašli v kraj proslave. Tako se je v Erjavčevi koči na Vršiču v okviru proslavne veselice lepo manifestiralo tudi bratstvo planincev med Avstriji na eni strani in slovenskimi planinci s Koroške ter vse ostale Slovenije na drugi strani.

Drugi dan, v nedeljo je nagajalo vreme. V curkih je lilo, ko smo zgodaj zjutraj vstajali. Vendar se je proslava vršila. Predsednik PD Jesenice je prisrčno pozdravil planince vseh slovenskih planinskih društev, ki so se odzvali povabilu na proslavo ter posebno goste, predstavnika Planinske zveze Slovenije, predstavnika jeseniškega okraja, gorske reševalne službe, nas koroške in leobenske planince itd. Nato so predstavnik različnih planinskih društev izročili pozdrave in čestitke svojih društev jubilejnemu Planinskemu društvu Jesenice. Med drugimi je spregovoril tudi tajnik našega Slovenskega planinskega društva, tov. Danilo Kupper, izročil naše pozdrave in čestitke k jubileju ter še posebej naglasil, da zamejski Slovenci vedno radi prihajamo med svoje brate v svobodni domovi-

Starši!

otroci iz počitniške kolonije so se že oglasili

Zveza slovenskih žena je prejela kratko razveseljivo brzojavko, o kateri obveščamo starše, ki so gotovo radovedni, kako so dospeli njihovi otroci na morje v Kaštel Lukšič pri Splitu. Brzojavka obsega kratko obvestilo, ki pravi, da so srečno dospeli na kraj letovanja, da se imajo dobro in srčno pozdravljajo svoje starše.

Otroci uživajo prekrasne kraje svojega letovanja. Vse jim je zanimivo, sončno in edinstveno doživljanje. Morje, sonce, zrak, zdravje in veselje jim nudi prijetne in lepe dneve in le prekmalu jim bo minil čas, ko se bodo spet vrnili na koroške trate polni nepozabnih vtisov in okrepljeni na duhu in telesu.

Obrtniki, Slovenj Gradec vabi!

Od 1. do 10. avgusta 1953 bo v Slovenj Gradcu OBRтна GOSPODARSKA RAZSTAVA ZDRUZENA S KULTURNIM TEDNOM

Obrtna razstava bo ena doslej največjih manifestacij dela in storilnosti slovenskega obrtništva, industrije in ostalih panog gospodarstva v severnem delu Slovenije.

Prireditveni odbor iskreno vabi, da bi to slovesnost posetilo tudi čimveč zamejskih koroških Slovencev. Naproseni smo bili, da potom našega lista zainteresiramo bralce o teh prireditvah. „Slovenski vestnik“ to željo in povabilo prireditvenega odbora obrtno gospodarske razstave v Slovenj Gradcu z veseljem posreduje svojim bralcem in priporoča predvsem obrtnikom na Koroškem, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo.

Udeleženci morajo biti v posesti veljavnega potnega lista in si morajo oskrbeti potrebno vizo. Oni, ki še niso bili v Jugoslaviji, morajo za vizo oskrbeti še dve sliki.

Slovenj Gradec torej vabi koroške slovenske obrtnike na lep in poučen izlet, kjer bodo lahko ob razstavljanih obrtnih izdelkih svojih stanovskih tovarišev izmenjavali svoje misli in izkušnje.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu

OPOZARJA

vse, ki so se prijavi k udeležbi na proslavi 60. obletnice slovenskega planinstva v Vratih pod Triglavom, da nujno oddajo svoje dokumente (potni list itd.) ter 20.— šil. za stroške do najkasnejše ponedeljka, 27. 7. 1953, predpoldne pri tajniku SPD v Celovcu, Gasometergasse 10.

Za skupino, ki bo potovala z vlakom, je odhod iz Področnice v soboto, 1. avgusta z vlakom ob 18.14 uri. Tam je treba biti najkasneje ob prihodu tega vlaka iz Beljaka ob 17.50.

Za skupino, ki gre z motornimi kolesi preko Korenjskega sedla, je zbot v soboto, 1. avgusta, ob 16.00 uri pred beljaškim kolodvorom, odkoder se skupno odpeljemo. Prosimo vse udeležence za absolutno točnost. Suhe hrane (malice) za dva dni je treba vzeti seboj.

Društveni odbor.

ljudstva na Koroškem. Vse od Matija Majarja Ziljskega, Urbana Jarnika preko Einspielerja do Poljanca, ki je moral zaradi zvestobe do svojega ljudstva in odločnega nastopa za njegovo življenjske pravice, že kar v začetku nacističnega znananja nad koroškimi Slovenci prerano končati nasilne smrti.

Most orjak med dvema otokoma

V Skandinaviji bodo zgradili most, ki bo eden najbolj nenavadnih na svetu. Povezoval bo danska otoka Fionie in Seeland. Dolg bo 13 do 16 km in se bo približno sredi te dolžine spremenil v predor pod otokom Sprog.

Danske oblasti se že dolgo ukvarjajo z graditvijo tega mostu, ki bi bil po zamisli ne le edinstven na svetu, marveč tudi po konstrukciji teže izvedljiv kot katero koli drugo podobno delo. Ladje, ki so na poti iz Baltiškega morja, morajo skozi ožino, ki bi jo most zaprl. Jasno je, da druge baltske države zahtevajo prost prehod za svoje ladje, kar je tudi njihova osnovna pravica.

V minulih dvajsetih letih so napravili že mnogo načrtov. Najbolj zanimiva zamisel na izviren način urejuje vprašanje prostega prehoda za ladje. Most bi se začel pri mestu Korsøer, pristanišču na otoku Seeland, ter bi bil usmerjen proti otočku Sprog, ki je približno na pol poti med otokoma Seeland in Fionie. Kakih osem sto metrov pred otokom bi se most pogrzel v morje, se spremenil v smeri vzhod-zahod v predor pod otokom Sprog, onstran otoka, pa bi spet postal most, ki bi dosegel Fionie. Pravokotno na smer mosta in predora hkrati bi otok Sprog presekala kanal v smeri sever-jug. Širok bi bil 275, globok pa 40 metrov, kar bi omogočalo prehod tudi največjim ladjam. Kanal bi bil torej nad predorom, med obema pa bi bila le nekaj metrov debela plast zemlje in betona.

Največja težava pri gradnji mostu bi bili nosilni stebri. K izvedbi tega dela bi gotovo največ pripomogli desetstičonski ladijski kesoni iz železobetona, ki bi jih zgradili na suhem ter bi jih spustili v morje kot gotove ladje. Plava-

joče kesone bi spravili z vlačilci na zaželeno mesto. Obrnili bi jih za 180 stopinj, v posebne rezervoarje na njih pa bi spustili vodo, da bi se kesoni potopili. Z odprto stranjo bi se prilepili na dno, zaprta stran pa bi segala nekaj metrov nad morsk gladino in tako dajala mostnicam trdno podlago. V kesoni bi zvrtili luknje, ki bi jih poglobili za več metrov v samem morskem dnu. Te bi potem zalili z betonom. Zaradi večje stabilnosti bi iz rezervoarjev izčrpali morsk vodo. S tem bi se pritisk morske vode na površino kesona močno povečal, kesoni sami pa bi se prisedali na morsk dno. Ko bi opravili delo na nosilnih stebrih, bi montirali gornji del mostu. V načrtu za most sta dve nadstropji. Gornje bo za avtomobile, ki bodo vozili po dvosmerni cesti, široki po 6 metrov za vsako

smer, ob straneh pa bi bili dva metra široki pločniki. V gornjem nadstropju je v načrtu zaznamovana dvotirna železnica.

Konstruktorji so predložili še drugi načrt za osemnajst kilometrov dolg neprekinjen most, ki bi povezoval otoka Fionie in Seeland in bi se na vzhodu dvignil 60 metrov nad morsk gladino, tako da bi tudi največje ladje plule pod njim. Najvišji nosilni steber bi bil 110 metrov visok. Tudi v tem načrtu sta zaznamovani dve nadstropji. Po proračunu bi bila oba mostova enako draga: pet sto milijonov dolarjev.

Danska je dežela, ki jo z vseh strani obdaja morje z otoki. Tudi njeni inženirji so postali strokovnjaki za gradnjo mostov. To nam dokazuje zgrajena mostova čez Mali Balt in Great Stream.

Drobci iz največjega mesta na svetu

Kot znano šteje New York kot največje mesto na svetu 7.984.000 prebivalcev, a skupno z okolico preko 13 in pol milijona. Izmed petih glavnih predelov mesta tvori že vsak zase milijonsko mesto in to: Manhattan: 1.968.000 prebivalcev, Broux: 1.470.000, Broklyn: 2.770.000, Queens: 1.581.000 ter Reichmond: 195.000. New York se ni mogel širiti v zaledje, zaradi česar so bile parcele čedalje dražje. Podirati so pričeli manjše stavbe ter tako dobili prostor za nebotičnike. Triinšestdesetnadstropni nebotičnik stane na primer 19.500.000 dolarjev, medtem ko stane parcela zanj le dva milijona manj. Najvišje poslopje v New Yorku in tudi na svetu ima „samo“ 102 nadstropja. To je Empire State Bulding, ki je bil dograjen 1931. leta. To ogromno poslopje ima „le“ 69 dvigal, v njem je prostora za 25.000 ljudi, vstevši dvonadstropno podzemlje. Na vrhu nebotičnika so postavili v najnovejšem času še televizijski stolp. Poleg najvišjega poslopja imajo Newyorčani tudi največji viseči most zgrajen preko reke East River.

Promet po mestu je več kakor živahen. Na dan se primeri okoli 200 smrtnih prometnih nesreč, ob nedeljah pa tudi dvakrat toliko. Po glavnih ulicah vozijo dvo- in deloma štirinadstropni avtobusi, podzemeljska železnica pa

šteje 57 prog. Po mestu pomagajo prevažati blago letala.

Newyorčani radi obiskujejo gledališča, ki jih je okoli 800, nočne lokale, ki jih je okoli 700 ter kino, za katerega je prirejenih 1800 dvoran. Največji newyorški kinematograf „American“ ima prostora za 6000 gledalcev. Newyorčani imajo poleg ogromnega števila muzejev in knjižnic tudi posebno poslopje za zbirko glasbil, ki obsega 4000 raznih instrumentov iz vseh delov sveta. V evropskem oddelku glasbil lahko naštejemo 1300 instrumentov, med njimi tudi prvi klavir, ki ga je 1721. leta zgradil v Firencah Bartolonico Cristofori in dve Stradivarijevi violini. To bi bilo nekaj števil, ki vsaj malo osvetlujejo New York kot „malo državo“ v državi.

Cirkus Williams v Celovcu

Cirkus mednarodnega slovesa Williams je na svojem gostovanju po Koroškem odprl včeraj svojo arno v Celovcu, kjer predvaja po svoji barvitosti, raznovrstnosti in kakovosti sijajno artistiko, čudovite dresurne točke, nedosegljivo trenirane jahače, nastope komičnih klovnov in umetniški ples na umetni ledeni plošči. Cirkus Williams gostuje v Celovcu od 23. do 27. julija.

PIVOVARNA SCHLEPPE

od leta 1607

CELOVEC — PODGORA

Klagenfurt — Unterbergen

Velike vremenske katastrofe po svetu

Ob koncu preteklega tedna so divjala v obširnih predelih Evrope in Azije silna neurja. Zaradi poplav, strele in toče združene z močnimi viharji je tisoče ljudi izgubilo življenje in obsežne pokrajine so bile močno opustošene.

V Avstriji je na primer v nedeljo divjal silen orkan na področju Linza, Mühlviertla in Amstetna. Vihar je razdejaval številne strehe, lomil telefonske drogove, raztrgal električne vode, izruval sadna drevesa in puščal v gozdovih. V okolici St. Valentina je vihar porušil delavnico nekega avtomehaničarja, kjer je bilo pod razvalinami zasutih pet avtov in pet motornih koles. Ob kolodvoru v St. Valentinu je vihar zgrabil neko kopalno kabino in jo vrgel na progo. Kmalu nato je pretrgal vihar železniški električni vod in je bil ves promet na progi Dunaj — Linz od večera do okoli 2 ure zjutraj prekinjen. V Andorfu je odnesel vihar streho z železniške

ga poslopja. Številni udarci strele so povzročili ogromno škodo.

Zaradi silnih nalivov je prekoračila tudi Mura svoje bregove in potoki Zgornje Murske doline so preplavili polja, travnike in poti.

Pravtako so vode silno narastle in prestopile bregove na Zgornjem Koroškem.

Na Bavarskem je neurje v Isar- in Vilstalu na površini 15 km dolžine in 16 km širine vso letino do malega popolnoma uničilo.

London je doživel največje neurje letošnjega leta.

Najtežje pa je bilo prizadeto japonsko glavno mesto Honšu. Hudourniki in poplave so zahtevale do 20. julija več kot 6000 človeških žrtev. Na tisoče hiš je odnesla deroča voda in je ostalo preko 120.000 ljudi brez strehe.

Tudi v Zgornji Italiji je močna toča in deževje poškodovale posevke. Dve ženski sta izgubili življenja.

Odpošiljatelj: _____

(ime)

Drucksache

Bücherzettel

(Točen naslov)

Naročilnica

Posljite mi, prosim, po povzetju naslednje knjige:

_____ dne _____ 1958.

(podpis)

„Naša knjiga“

CELOVEC - KLAGENFURT

Casometergasse 10

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.20 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 9.05 Zelnje poslušalcev — 10.15 in 15.00 Solska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 17.10 Popoldanski koncert. Poročila dnevno ob: 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00.

Sobota, 25. julij

8.45 Za našega malega poslušalca — 10.15 ... in sedaj igra Pepi Naar — 15.30 Iz vseh dolin doni — 16.45 Poročite rdečelasko — 17.10 Pariški bulvar — 20.20 Maks Schönherr dirigira svoje skladbe.

Nedelja, 26. junij

7.15 Sonce čez hribček gre, pesmi v nebo done ... — 10.00 Maša — 14.00 Flori, ovčji pastir — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 16.15 Ob robu svetovne zgodovine — 17.30 V listnem gozdu šumi — 18.05 Dunajska komedija — 18.30 Šport in glasba — 20.20 Pestra oddaja.

Ponedeljek, 27. junij

11.00 Češki humor — 11.45 Za naše podeželsko ljudstvo — 14.45 Mojstri besede — 15.00 Vas v Italiji — 15.45 Naši poslušalci pripovedujejo — 18.00 Humor iz svetovne književnosti — 18.30 Kulturna oddaja.

Torek, 28. julij

14.30 Slov. poročila. Zdravniški vedež — 14.45 Hodil po zemlji sem naši — 15.20 Za ženo in družino — 18.00 Pestrni mozaik — 18.30 Šopek pesmi — 19.15 Paleta melodij — 21.10 Bonn — enkrat nepolitično gledan.

Sreda, 29. julij

11.00 Glasba za vsakogar — 14.30 Slov. poročila. Kmetijska oddaja — 15.00 Zemeljski blagoslov — 17.55 Potovati je veselje, če ... — 18.00 Čarobni svet travnika.

Četrtek, 30. julij

11.00 Razigran predpoldne 14.30 Koroške narodne pesmi — 15.45 Počitnice z glasbo — 18.00 Časopis v zrcalu zgodovine časa — 18.30 Znanje melodije.

Petek, 31. julij

11.45 Za naše podeželsko ljudstvo — 14.30 Veselih šest s St. Petra na Vašinjah — 16.30 Vsi otroci poslušajo — 20.15 Za 110. rojstni dan Petra Roseggerja.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah 5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska. Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 — 19.00 Radijski dnevnik.

Sobota, 25. julij

13.00 Kulturni pregled — 14.00 Slovenske ljudske pesmi in plesi — 18.20 Za pionirje — 20 veselih minut — 18.40 Skladbice za naše male — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 26. junij

9.00 Po naši lepi deželi — 11.00 Od pravljice do pravljice — 13.00 Za naše kmetovalce: Prof. Franc Mikuš: Zaoznanje strnišč — 13.10 Zeleli ste — poslušajte! — 17.30 Med kmečkimi pevci in godci

Ponedeljek, 27. junij

13.00 Malo od včeraj in malo od danes — 13.40 Pester spored slovenske narodne in umetne glasbe — 14.40 Polke in valčki — 18.30 Okno v svet — 19.30 Radijski dnevnik — 21.00 Literarna oddaja ob Dnevu vstaje.

Torek, 28. julij

13.00 To in ono z vseh strani — 18.00 Naši solisti igrajo in pojo — 20.00 Koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 21.00 Ing. Miško Judež: Življenje v vinu.

Sreda, 29. julij

13.15 Mladi izvajalci pred mikrofonom — 13.50 Kulturni pregled — 14.00 Pol ure v prijetnem ritmu — 18.00 Po Štajerski in Prekmurju — 18.30 Znanje-politični feljton — 20.00 Lepe melodije

Četrtek, 30. julij

13.00 Oddaja za žene — 14.00 Nekaj poskočnih narodnih — 18.30 Iz bojev naših narodov — 20.00 Od melodije do melodije.

Petek, 31. julij

13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 18.20 Zdravstveni nasveti — 18.30 Slovenske narodne in umetne pesmi pojo naši mladinski zbori — 21.00 Tedenki znanje-politični pregled — 21.15 Prijetno zabavo!

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec, Uredništvo in uprava: Celovec, Casometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič, Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2. Botschloßbach 13.